

»» Долзарб мавзу

ОҚСОҚОЛЛАР САРДОРИНИНГ ТАШАББУСИ

– Бу мавзу тақорор ва тақорор айтилаётир. Совет Иттифоқи давридаги иқтисодий тенгликтан бозор муносабатлари юзага келиши жараённи жамиятимиздаги одидий одамлар хамда бойлар табакасини ҳам шакллантириди.

Муаммонинг моҳияти шундаки, ойлик маошга кун кўраётган одидий оила ўз тўйини иқтисодий жиҳатдан анча бақувват тадбиркор ўтказган тантана даражасига этишига уриниб... пировардида, қарз гирдебига ботиб қолади. Ди-

нимиз ҳамда давлатимиз сиёсати ҳам тўй-тантаналардаги, шунингдек, тазия маросимлари даги сунъий дабдабага қарши.

Кўшини Узбекистонда ушбу мавзу Парламент ва Сенат даражасида мухокама қилиниб расмий қарор қабул қилинганилиги биз учун намуна. Биз айни пайтда ушбу ҳужжатни синчковлик билан ўрганиб, ўзимиздан, давлат миқёсида жорий этишини астойдил режалаштиромқадами.

Ш. МАДАЛИЕВ.

»» Абдижамил Нурпесов таваллудининг 100 йиллигига

ЁШ АВЛОД УЧУН ИБРАТ МАКТАБИ

Туркистондаги Айдус Абгазов раҳбарлик қилаётган кўп соҳали индустрисал-техника коллежида Қозғистон меҳнат қаҳрамони, ҳалқ ёзувчиси, ССР давлат мукофоти лауреати Абдижамил Нурпесов таваллудининг 100 йиллигига багишланган хотира кечаси ўтди.

"Фараб" вилоят илмий-оммавий вуза көллежи кутубхоналари ходимлари П. Налтаева, Г. Балқибаева ҳамда К. Метеевалар саъй-ҳароатлари билан ташкил этилган маънавий тадбиркор коллеж директорининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари Н. Байсент сўзга чиқди.

Ёзувчи ва таржимон А. Нурпесов 1924 йили 22 октябрда Кизилурда вилоятининг Араб туманида туғилган. УВУ фахрийси. Адабининг машҳур "Ҳон ва тер" асари 1974 йили ССР давлат мукофотига сазовор бўлган. А. Нурпесов Туркистоннинг Қарноқ қишлоғида туғилган ўзбек

адиби Одил Ёқубовнинг замондоши, қадрдан дўсти эди.

Тадбирининг асосий мақсади ёш авлодда билим ва ўқишига иштиёни мустаҳкамлашдан иборат эди.

Ш. МАДАЛИЕВ.

Тасвириларда: А. Нурпесов; тадбирдан лавҳа.

»» Муҳокама учун мавзу

Доноларнинг: "Фарзандинга қаерда ёрдам берсанг, у кейинчалик албатта, ўша жойда "синади", деган гапи бор. Бугунги кунда қиз узатётган отанинг қуда томоннинг иккичу хонасини буюмлар билан тўлдиряётгани ҳаммага маълум.

Жиҳоз, музлатгич, совутгич, телевизор, гилам, парда, сандик, ошхона буюмлари ва охирги пайтларда қизига енгил машина бераётгандар кўпаймоқда. Қиз фарзандига емай-ичмай, сеп тўплаб, бўлар-бўлмас нарсаларни жамлаб юрадигандар ҳам бор. Сеп масаласини никоҳнинг асосий ва бош масаласига айлантираётгандар ҳам анчагина. Келининг эпига эмас, сепига қараётган кудалар бисёр. Энг ачинарлиси, оила курган иккича бўши бу нарсаларнинг ун-

чалик қадри бўлмайди. Чунки улар бу жиҳатларга биргалиқда меҳнат килиб, эришмагандар.

Ва ундан ҳам ачинарлиси, агар оила бузиладиган бўлса, биринчи бўлиб шу мол-дунё талаш бўлади.

Қиз тараф олиб келган нарсаларни қайтиб олиб кетаман деса,

йигит тараф, бис фалон пулга тўй қилдик, бизнинг пулимизни ким беради, деб кизнинг сепини бермаслик йўлини излашади. Муқаддас саналмис бир оиласнинг бузилиши, фарзанднинг тирик етим бўлиб қолаётгани ҳеч кимга кизиқ эмас.

Касбим оиласлар билан тифиз ишлашни талаб қилгани туфайли, бугунги кунда ажрашишлар сони кескин ортиб борётганига гувоҳ

бўляйман. Бунинг натижасида ажрашган оиласнинг фарзандлари, ўғай ота ва онанинг тарбиясидаги болалар сони йилдан-йилга ошмоқда. Оила бузилишига келининг сепи ҳам бош сабаб бўляти, деб хисоблаганинг учун ҳам ушбу мавзуни кўттардим.

Али розияллоҳу анхудан ривоят қилинади: "Расууллоҳ соллалоҳу алайҳи вассаллам Фотимага бир чийдухоба, бир меш ва

ичига изхир солинган болишини жиҳоз (сеп) қилиб бердилар".

Хулоса ўзинингиздан.

Шуҳрат КЎЧАРОВ,

А. Жомийномли 24-сонли

умумтаълим мактабининг

иҷтимоий педагоги.

Жетисай тумани.

»» Бугун – Ҳалқаро карвонбоши куни

Тўлебий туман марказлаштирилган кутубхонасида ўтган "Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг тамаддун тараққетидаги ўрни ва аҳамияти" мавзуидаги ҳалқаро анжуман 1995 йилдан бўён нишонланадиган Ҳалқаро карвонбоши кунига багишланди.

Ипак йўлини нафақат савдо-сотик алоқаларни, балки қитъалар ва давлатлар ўртасида аҳборот алмашувини таъминлашга хизмат килган, янги технология ҳамда ишланмаларнинг тез тарқалишида, шунингдек, илм-фан ва

маънавият

»» Тўйхат ўрнида

ЧЕҲРАСИ НУРЛИ ОНАХОН

Кексаларимиз – заминимиз-нинг баракаси, нуронийларимиз дуолари билан ёлан ёл кўкаради. Кекса авлод вакиллари эзгу ниятлари, босиб ўтган ҳаёт ўйлидан олган сабоқлари, сабрутоқати, матонати билан ёшларга ибрат бўлмоқда.

Шимкент шаҳрининг ҳам Енбекши туманига, шу билан бирга Тўлейбий туманга қарашли Илонбузган мавзесининг пирӯзбадват, кайвони онахонларидан бири якинда 90 ёши қаршилаган Тоҷибуви Дўсматова шундай ибратли онахонлардан.

Онахоннинг кўрган-кечиргандар улкан ҳаёт мактабидир. Ундан олинидаган ҳар бир ўтиг ҳақиқий ҳикмат.

Қаҳрамонимиз болалигига етимликнинг оғир юкини кўтартган. Оила қурғандан сўнг ҳам қисмат уни аяб ўтиради. 36 ёшида етти нафар фарзанд билан қолган аёл "Қазигурт" давлат хўжалигига меҳнат қилди. Бироз йиллардан сўнг бօғчага ишга жойлаши. 5 қиз 2 ўғилини олий маълумотли қилиб, эл корига камарбаста инсонлар сифатида вояга ётказди. Жисмонан бакувват ўғлонлар ҳам уддали олиши машаққат бўлган вазифани нозик, лекин руҳи юксак он шараф билан адди, ҳавас қилгунда даражада уддалади. Бобоси изидан бораётган невара-эваралари авлодларининг зиёлилари сафига қўшилди. Қобил фарзандлар эл дуосини олиб, отасининг хайрли ишларини олип, қизишига ўтилди.

– Баракали умр кўришингизнинг сир-асори нишада? – дейман онахонга.

– Тўққиз нафар фарзанд кўрдим, чирогим. Иккя нафари болалигидеёк оламдан ўтишиди. Етти фарзандимининг камолини кўши насиб этиди. Аллоҳнинг қисматига рози бўлиб, бизга тақдир қилган ҳур фикрли инсонлардан миннатдор бўлиб, кўрсатган кунига шуқроналик туйгуси билан яшашга интилдик. Аллоҳ, чиндан ҳам хонадонидам нури ва баракасини аямади. Қизларим ҳамда ўғилларим севгян касбининг усталари бўлишиди. Невара, эвараларимнинг хибобини тўғриси, билимайман. Кейнинг йилда кўзим сал хирадашди. Бир йил олдин ҳам газетанигини узмай мутолаа қилардим. Айниқса, тўлебий-

ликлар тўғрисида макола-кандар қизиқиб ўқирдим.

Ҳар сўзида "қарорим", "чи-роғим" деб мурожаат қилишга одатланган онахон фарзандлари билан жамулхам умра сафарига бориб, юртимизга осойишталик ва барака тилаб келиш баҳтига мусасса бўлди. Ой сайн буюн ибодатда ўйлош бўлган ҳаморларли билан тўлпаниб, юртимизга ёшларига ибрати ўтилди.

– Онам 13 ёшида отонадан етим қолган, – дейман онахонга.

– Тўққиз нафар фарзанд кўрдим, чирогим. Иккя нафари болалигидеёк оламдан ўтишиди. Етти фарзандимининг камолини кўши насиб этиди. Аллоҳнинг қисматига рози бўлиб, бизга тақдир қилган ҳур фикрли инсонлардан миннатдор бўлиб, кўрсатган кунига шуқроналик туйгуси билан яшашга интилдик. Аллоҳ, чиндан ҳам хонадонидам нури ва баракасини аямади. Қизларим ҳамда ўғилларим севгян касбининг усталари бўлишиди. Невара, эвараларимнинг хибобини тўғриси, билимайман. Кейнинг йилда кўзим сал хирадашди. Бир йил олдин ҳам газетанигини узмай мутолаа қилардим. Айниқса, тўлебий-

лик чопишини ўргангина", деб маслаҳат берди. Ўша киши менга ёрдам бериш мақсадида, ҳам ўзини, ҳам менга ажратилган ариқни кора тераға тушиб чопарди. Менга, ука-сингилларимга ёрдам бериб, хайрли иш қиди. Ўша инсондан миннатдорман. Бироз йиллардан сўнг бօғчага ошпаз бўлиб ишга жойлашидим. Нафакага ҳам бочгачадан чиқдим.

Онахоннинг қизлари ҳам савдо, тибиёт соҳасида, тадбиркорликда фаолият юритиши, ўғли Олимжон тадбиркорлик билан шугулланиб, ўзбек этномаданият бирлашмасининг фойдилари, турли тадбирларида кам таъминланган ҳаморларидан саҳоватини аямаяти. Ўғли Алишер Гулстон шахридан инженерларни таъминланган ҳаморларидаги унверситетда ректор бўлиб ишлади. Биология фанлари номзоди, айни кунда "Султонработ" ўрта мактабида кимё-биология фани муаллими.

Шундай зиёлилар авлодларининг етакчиси, зиёлилар буввижониси, эзгулиги билан юртга намуна аяга нурли, саодатли кунлар, соглик-омонлик тилаб хайрлашдик.

М. САҶДУЛЛАЕВА.

БУЮК ИПАК ЙЎЛИ – ТАМАДДУН САРЧАШМАСИ

маданий қадрияларнинг ривожланишида мухим восита вазифасини бажарганини гурур билан тилга олишиди.

Тарих фанлари номзоди М. Жўлсентоева 1987 йил нограда Парижда ўтказилган ЮНЕСКО Бош конференциясининг XXIV сессиясида 10 мадданий ташаббуси билан 1988 йилдан 1997 йилга қадар мўлжалланган кўлумдор ҳалқаро лойиҳа бўйича "Буюк Ипак йўли"ни ўрганишга қартилган қарор қабул қилингани, бу лойиҳа Ўрта Осиё ҳалқлари бой мадданий тарихини кенг тарқовда тадқик этганини айтди.

– Асосий мақсад эса – Шарқ билан Фарб ўртасида янада мустаҳкамроқ мадданий ва иқтисодий алоқалардаги ўрни, ушбу буюк қитъаларда яшовчи кўлумдор ҳуртасида ўзаро муносабатларни яхшилашдан иборат, – деди у. – Айрим Шарқ мамлакатларида (Хиндистан, Хитой, Ўзбекистон, Шри Ланка, Япония) "Буюк Ипак йўли"ни ўрганиш бўйича маҳсуз имтийитларнинг барои иштаган.

– «Буюк Ипак йўли»нинг тикланиши иқтисодий манфаат билан бирга давлатларининг мадданий-сиёсий ҳаётига ҳам катта ижобий таъсир кўрсатади. Ушбу жараён борган сарни улкан аҳамият касб этмоқда. Бу йўл янга қайтадан тикламоқда. Бу – дўстлик,

меморий ёдгорликлар, бозорлар, обондочилик ҳақида мухим маълумотлар кетирилади.

Марказий Осиёда илк уйғониш даврида, яњи IX-XII асрларда ягона дин – ислом туфайли катта худуд – Яқин ҳам Шарқда турли ҳалқлар, мамлакатлар ўртасидаги алоқаларнинг ривож топиши, мадданият, маънавиятда маълум умумийлик вуҗудга кела боргани, аввали "Ипак йўли"нинг аҳамиятининг юқсалиши, мамлакатлараро савдо-сотик, хунармандициларнинг кўпайтигини, шахарларнинг тараққетига гувоҳ бўламиш.

Кейнинг пайтларда фақат Європа мамлакатларигина эмас, балки АҚШ ҳам «Буюк Ипак йўли» лойиҳасига қизиқиши билан қарамоқда. АҚШ Сенати томонидан ҳозирланган «Буюк Ипак йўли – XXI аср» конун лойиҳасига фикризм

